

JUSTITIS MINISTERIET

Civil- og Politiafdelingen

Dato: 6. februar 2012
Dok.: 298819

**Udkast til tale til brug for besvarelsen af samrådsspørgsmål F
fra By- og Boligudvalget den 9. februar 2012**

Samrådsspørgsmål F:

”Regeringen lægger i regeringsgrundlaget ”Et Danmark, der står sammen” op til en helhedsorienteret indsats i de udsatte boligområder og et opgør med samfundsnedbrydende adfærd bl.a. gennem en styrket indsats overfor parallelle retssamfund og kriminaliteten i de udsatte boligområder. Vil ministrene på den baggrund redegøre for:

- *Udviklingen i kriminaliteten i de udsatte boligområder på den såkaldte ghettoliste, herunder overfald og chikane af politi? Og hvilke initiativer regeringen vil tage for at nedbringe den kriminalitet?*
- *De kendetegn ved parallelsamfund i de udsatte boligområder, som man fra regeringens side betragter som bekymrende. Og hvilke initiativer regeringen vil tage for at vende den udvikling?*
- *Hvordan regeringen ser sammenhængen mellem parallelsamfund og kriminalitet, og hvordan denne sammenhæng indgår i regeringens politik?*
- *De konkrete initiativer, målsætninger og tidsplanen for regeringens helhedsplan mod en negativ udvikling i de udsatte boligområder? ”*

Samrådsspørgsmålet er stillet til både justitsministeren, social- og integrationsministeren og ministeren for by, bolig og landdistrikter. Det er aftalt mellem de tre ministerier, at samrådsspørgsmålet besvares ved, at de tre ministre enkeltvis redegør for indsatsen på deres ministerområde i følgende rækkefølge:

1. Ministeren for by, bolig og landdistrikter
2. Justitsministeren
3. Social- og integrationsministeren

---o---

[Indledning]

1. Jeg gerne starte med at takke udvalget for, at jeg her i dag kan få lejlighed til at redegøre for, hvordan indsatsen i de udsatte boligområder gribes an inden for mit ministerområde.

Det er klart, at jeg som justitsminister helt overordnet må have fokus på, hvordan kriminaliteten i de udsatte boligområder kan nedbringes, og hvordan vi i det hele taget kan sikre, at områderne til stadighed er trygge at bo og færdes i.

Og lad mig allerede nu slå fast, at det er en udfordring, som vi i regeringen tager meget alvorligt, og som har høj prioritet.

Som det udtrykkeligt er nævnt flere steder i regeringsgrundlaget, vil vi ganske enkelt ikke tolerere, at der findes områder, som fjerner sig fra det øvrige samfund, og hvor kriminalitet og utryghed generer almindelige borgere i dagligdagen. En sådan udvikling er ekstremt skadelig – ikke kun for de, der bor i de pågældende områder, men også for samfundet som sådan.

Det skorter derfor ikke på gode grunde til at gøre noget ekstraordinært for at dæmme op for de problemer, som desværre fortsat *er* en del af dagligdagen i flere boligområder rundt om i landet.

2. På mit ministerområde er det selvsagt den politimæssige indsats, som er helt central. Men det er samtidig vigtigt at være bevidst om, at en politimæssig indsats langt fra kan stå alene.

Problemerne i de udsatte boligområder er mangeartede og komplekse, og det er derfor af afgørende betydning, at der sættes ind med en bredspektret indsats, der foruden det rent politimæssige rummer bl.a. boligsociale, beskæftigelsesmæssige, uddannelsesmæssige og integrationsmæssige initiativer. For nu bare at nævne *nogle* elementer.

Derfor er jeg også glad for, at vi i dag er tre ministre, som kan få lejlighed til at forholde os til emnet, idet der inden for vores respektive ministerområder gøres meget og meget forskelligt for at afhjælpe problemerne i de særligt udsatte boligområder.

[Rammen for politiets nuværende indsats]

3. Jeg vil nu kort skitsere rammerne for politiindsatsen i de udsatte boligområder.

Helt overordnet baserer politiets indsats sig på Rigspolitiets nationale operative strategiplan, som sætter de overordnede rammer for den politimæssige indsats inden for politiets fokusområder. Og politiets indsats i 2011 har således baseret sig på den operative strategiplan for 2011.

Strategiplanen er et internt og fortroligt dokument, og jeg kan derfor af gode grunde ikke komme nærmere ind på detaljerne i de mere operative dele af planen.

Strategiplanen for 2012 er netop udsendt, og den forholder sig naturligvis til den styrkelse af indsatsen i de udsatte boligområder, som er en følge af den nye flerårsaftale. Det vender jeg tilbage til om et øjeblik.

Den overordnede linje i strategiplanen har været, at politikredsene gennem en afpasset, offensiv indsats, ved tilstedeværelse og synlighed samt ved forebyggelse og efterforskning skal forebygge og bekæmpe kriminalitet og utryghed i de udsatte boligområder. Dette skal ske i samarbejde med eksterne interessenter, herunder lokalsamfundet.

Det er i den forbindelse forudsat, at politikredsene vedvarende indgår i et intensivt samarbejde med andre berørte myndigheder og interessenter med det formål at forhindre, at især børn og unge begår kriminalitet eller opnår tilknytning til de miljøer, hvoraf kriminaliteten og den uroskabende adfærd i de udsatte boligområder udspringer.

Det er den enkelte politikreds' ansvar at sikre, at den politimæssige indsats tilrettelægges på den mest hensigtsmæssige måde og under anvendelse af de politimæssige tiltag, som findes relevante.

I alle de politikredse, hvor der findes særligt udsatte boligområder, udarbejdes lokale operationsplaner, som beskriver den lokale indsats og metode.

Rigspolitiet har som led i strategiplanen for politiindsatsen endvidere nedsat en såkaldt national følgestab, som er platform for faglige drøftelser, erfaringsudveksling og formidling af informationer mellem centrale aktører. Det omfatter blandt andet Rigspolitiet og udvalgte ressourcepersoner fra politikredsene, Rigsadvokaten og Det Kriminalpræventive Råd.

Følgestaben drøfter løbende status for politiets indsats og kan fremsætte forslag til yderligere initiativer og tilpasning af indsatsen på området.

[Politiets aktuelle indsats]

4. Der har således været sat nogle – efter min opfattelse – både gode og fornuftige overordnede rammer for politiindsatsen i de udsatte boligområder.

Og de enkelte politikredse har inden for disse rammer iværksat en række præventive, reaktive og tryghedsskabende tiltag for at modvirke kriminalitet og utryghed.

Politiet fortjener således stor ros og anerkendelse for den omfattende og engagerede indsats, som i det daglige ydes af de enkelte medarbejdere for at komme problemerne i de udsatte boligområder til livs.

Det er en indsats, som betyder, at politiet efterhånden også har gjort sig nyttige erfaringer om, hvad der virker godt – og hvad der virker mindre godt.

[Kriminaliteten i de udsatte boligområder]

5. Når det er sagt, må vi imidlertid se i øjnene, at der stadig er store problemer og udfordringer i de udsatte boligområder. Der findes således fortsat områder rundt om i landet, hvor kriminaliteten er signifikant højere end andre steder, og hvor folk ikke føler sig trygge.

Og der opstår også indimellem tilspidsede situationer, hvor politiet og andre beredskabsmyndigheder ikke kan passe deres arbejde, men udsættes for angreb i form af f.eks. stenkast.

For at kunne være lidt mere konkret har jeg forud for dette samråd bedt Rigs politiet om nærmere at belyse det aktuelle kriminalitetsbillede og kriminalitetsudviklingen.

Rigs politiet har helt overordnet oplyst, at antallet af sigtelser for overtrædelse af straffeloven i de særligt udsatte boligområder siden 2007 har været svagt stigende, mens antallet af anmeldelser har været faldende – dog med en mindre stigning i 2010.

Den kriminalitet, der udøves i eller med udgangspunkt i de udsatte boligområder, spænder vidt, og der er også variation i kriminalitetsbilledet fra område til område.

Det er dog helt generelt politiets oplevelse, at der i de udsatte boligområder i højere grad end i det omgivende samfund er enkeltpersoner og grupper, der udviser en adfærd, som skaber utryghed.

Det drejer sig ikke nødvendigvis om egentlig alvorlig kriminalitet, men også om anden adfærd, der er til gene for de øvrige beboere. Det kan f.eks. være støjende og provokerende opførsel, mindre alvorligt hærværk, ulovlig knallertkørsel på stisystemer, upassende sprogbrug og råben, verbal og korporlig chikane. Det kan også dreje sig om trusler og repressalier i forbindelse med voksnes forsøg på at udøve uformel social kontrol over for de utilpassede unge.

Særligt for så vidt angår chikane mod og overfald på politiet og andre beredskabsmyndigheder, kan jeg henvise til min besvarelse af spørgsmål nr. 1 fra udvalget, som jeg afgav før jul. I svaret er mere detaljeret redegjort for de aktuelle forhold i de politikredse, som har særligt udsatte boligområder.

Som det fremgår af besvarelsen, forholder det sig heldigvis sådan, at de fleste politikredse oplyser, at man enten slet ikke – eller kun i meget begrænset omfang – har oplevet chikanerier eller lignende det seneste års tid.

Omvendt fremgår det imidlertid også, at der er enkelte politikredse, som i nærmere bestemte områder i stigende grad har haft problemer med utryghedsskabende adfærd. Særligt Østjyllands Politi, har i visse områder i den vestlige del af Aarhus, oplevet, at situationen har udviklet sig i en negativ retning, når det gælder kriminalitet, uro og uorden. Det har bl.a. givet sig udslag i en markant stigning i antallet af straffelovsovertrædelser, ligesom stemningen mod myndighederne i perioder har været fjendtlig, så bl.a. politiet og brandvæsenet i visse tilfælde er blevet mødt med sten- og flaskeskast.

Det siger sig selv, at en sådan adfærd er helt og aldeles uacceptabel, og jeg har derfor også med tilfredshed noteret mig, at der i tilfældet fra Østjyllands Politi er skredet kontant og konsekvent ind over for dem, der står bag uroen.

Det generelle billede er, at politiet i det store hele har et fornuftigt forhold til de unge i de udsatte boligområder. Der *er* problemer – af og til også større problemer – men et billede af, at politiet mødes med stenkast, bål og brand, hvor end de færdes i de udsatte boligområder, svarer ikke til virkeligheden. Og gud ske tak og lov for det.

[Parallele retssamfund]

6. Der er i samrådsspørgsmålet spurgt særligt ind til problemstillingen vedrørende de såkaldte parallelsamfund.

Det er jo et tema, som i de senere år har været genstand for en livlig debat, og som vi også fra regeringens side er ganske optaget af. Jeg ved, at social- og integrationsministeren om lidt vil komme nærmere ind på de mere generelle initiativer, som regeringen agter at iværksætte på området, og jeg vil derfor koncentrere mig om, hvilke erfaringer politiet har gjort sig, og hvilke overvejelser det har givet anledning til.

Det har tidligere været omtalt, at der i visse af de særligt udsatte boligområder skulle være en mindre tilbøjelighed til at anmelde kriminalitet til politiet end i resten af landet.

Forklaringerne på det kan være mangfoldige, men der har bl.a. været peget på, at det kan være et udtryk for, at håndhævelse af lov og orden i et vist omfang varetages af selvbestaltede ”retshåndhævelsespersoner”.

Det er selvsagt uacceptabelt i et moderne retssamfund, hvis forskellige alternative, selvbestaltede autoriteter tiltager sig en myndighed, som ikke tilkommer dem. Og helt grelt bliver det selvfølgelig, hvis der tilmed opereres med ”egne” sanktioner.

Justitsministeriet bad sidste år Rigspolitiet om at udarbejde en redegørelse om problemerne med parallelle retssamfund, herunder om problemernes omfang og karakter.

Det fremgår af redegørelsen, at hovedparten af landets politikredse ikke har konstateret særlige indikationer på tilstedeværelsen af parallelle retssamfund.

Man har således ikke kunnet se en mindre tilbøjelighed til at indgive politianmeldelse eller for den sags skyld en stigning i antallet af anmeldelser af ulovlig selvtægt eller vidnetrusler. Det ville jo ellers indikere, at strafbare forhold håndteres uden om politiet.

Men på baggrund af oplysninger fra en række af landets politikredse antager Rigspolitiet dog alligevel, at det i et vist begrænset omfang *kan* forekomme, at strafbare forhold håndteres uden om retssystemet, og at det forekommer både i de særligt udsatte boligområder og andre steder.

Det er naturligvis meget vanskeligt at udtale sig mere præcist om omfanget og karakteren af sådanne sager, men det er værd at hæfte sig ved, at Rigspolitiet vurderer, at problemet med parallelle retssystemer er mere udtalt i rocker-bandemiljøet end i de særligt udsatte boligområder. Rigspolitiet konkluderede derfor også i sin redegørelse, at problemet med parallelle retssystemer i de udsatte boligområder ikke har et sådant omfang, at det kalder på selvstændige politimæssige tiltag i tillæg til de mange tiltag, der allerede er taget på området, og som jeg netop har beskrevet.

Rigspolitiets redegørelse indgår i den samlede rapport om parallelle retsopfattelser i Danmark, som Det Nationale Forskningscenter for Velfærd offentliggjorde i starten af november, og som jeg ved, at min ministerkollega, social- og integrationsministeren, om lidt vil sige mere om.

[Flerårsaftalen]

7. Som det gerne skulle være fremgået, må man anerkende politiet for at yde en meget omfattende indsats i de udsatte boligområder. Der er også tegn på, at indsatsen virker. Som det således bl.a. er fremgået af min besvarelse, er den seneste tids erfaringer, at det eksempelvis er et fåtal af landets politikredse, som oplever situationer, hvor eksempelvis politi og redningsberedskab ikke kan færdes i de udsatte boligområder uden at blive mødt med stenkast og lignende.

Når det er sagt, kan vi formentlig alle blive enige om, at behovet for en stærk og målrettet politiindsats fortsat består.

Som min ministerkollega tidligere har været inde på, er bekæmpelse af problemerne i de udsatte boligområder et højt prioriteret område for regeringen, og regeringen har derfor også sat sig ganske ambitiøse målsætning-

ger. Det har min kollega – by-, bolig- og landdistriktsministeren – allerede redegjort for.

Som bekendt blev der sidste år indgået en ny flerårsaftale for dansk politi. Jeg har sagt det før og gentager gerne, at jeg er meget glad for, at det lykkedes at komme i hus med en bred aftale. Og – vel at mærke – en aftale som alle aftaleparter kan være stolte af.

Hvis man skal sætte en samlet overskrift på flerårsaftalen, kan man måske lidt firkantet udtrykke det sådan, at vi med aftalen har forladt de tendenser til politisk detailstyring af politiet, som vi tidligere har set.

Aftalen giver således politiet et større råderum til at styre opgavevaretagelsen på den politifagligt bedste og mest rationelle måde.

[Styrkelse af indsatsen i de særligt udsatte boligområder]

8. De udsatte boligområder indtager en central plads i flerårsaftaleteksten, idet der var bred opbakning til i aftaleperioden at afsætte de fornødne ressourcer til en yderligere styrket politiindsats i de særligt udsatte boligområder, som er mest plaget af kriminalitet og utryghed.

De nye initiativer skal ses i sammenhæng med den eksisterende indsats og vil – afhængigt af trusselsvurderingen for det enkelte område – bl.a. omfatte:

- særlige patrulje- og udrykningsplaner, så politiet er konsekvent til stede med patruljering,
- synlig og massiv tilstedeværelse i gadebilledet,
- målrettede ”hot-spot”-indsatser og
- lokale top 10-indsatser målrettet mod de mest aktive og hårdeste kriminelle.

Den styrkede indsats vil i praksis blive baseret på løbende lokale trusselsvurderinger, hvor kriminalitetssituationen belyses, og hvor det blandt andet

kortlægges, *hvem* der begår kriminaliteten, *hvornår* den begås, og *hvilke* former for kriminalitet og utryghedsskabende adfærd der er tale om.

På baggrund af disse analyser vil indsatsen i de enkelte boligområder blive målrettet og fleksibelt tilrettelagt, så den tager udgangspunkt i de konkrete årsager til kriminaliteten og den utryghedsskabende adfærd i netop det pågældende boligområde.

Politiets indsats i de enkelte områder vil derfor i indhold og intensitet være meget forskelligartet.

Det overordnede sigte er, at politiets indsats på den måde tilpasses – skræddersys om man vil – til det enkelte område og dette områdes særlige forhold. Det sker i erkendelsen af, at selv om der i sagens natur er en række lighedspunkter mellem de boligområder, vi samlet omtaler som ”særligt udsatte”, så er der altså også en række forskelligheder, som nødvendiggør en differentieret tilgang.

Lidt forsimplet kan man udtrykke det sådan, at det ikke er givet, at det, der virker i Vollsmose, er det samme, som der er brug for i Mjølnerparken.

Den styrkede indsats skal sikre, at kriminaliteten nedbringes og trygheden dermed øges. Politiet skal opstille konkrete resultatmål for bl.a. kriminalitetsniveau, opklaringsprocent og sagsbehandlingstid.

Men politiet har råderum til selv at vurdere, hvordan disse resultater bedst opnås baseret på et politifagligt skøn og de hidtidige erfaringer med de enkelte områder.

9. Den nye flerårsaftale for politiet og anklagemyndigheden – og de økonomiske rammer, som den udstikker – trådte jo i kraft her ved årsskiftet.

Og Rigspolitiet har som nævnt netop udsendt den nationale operative strategiplan operative strategiplan for 2012, som fastsætter rammerne for poli-

tiindsatsen på politiets fokusområder, herunder politiindsatsen i de særlig udsatte boligområder.

Strategiplanen, der som tidligere nævnt er et fortroligt dokument, afspejler naturligvis den styrkelse af politiindsatsen i de særlig udsatte boligområder, som er en følge af den nye flerårsaftale for politiet og anklagemyndigheden.

Og de relevante politikredse er nu i færd med nærmere at udmønte indsatsen i de særlig udsatte boligområder gennem lokale operationsplaner med konkrete resultatmål for politiindsatsen.

I den forbindelse er politikredsene nu sammen med kommunerne inden for rammerne af kredsradene i gang at drøfte, hvilke boligområder der kræver en særlig indsats.

[Afslutning]

10. Som jeg efterhånden har sagt nogle gange, er indsatsen mod en negativ udvikling i de udsatte boligområder en mærkesag for regeringen. Vi vil ikke acceptere, at der findes områder, hvor kriminaliteten og utrygheden er markant højere end i resten af landet.

Derfor har vi også sat handling bag de pæne ord og med den nye flerårsaftale for politiet sikret et fundament for en fortsat – og tilmed styrket – politiindsats på området.

Tak for ordet.